

Szerkesztési iroda:

uri-utca és főtér takarékpénztári
szögletház, (42. sz. alatt) I. emelet
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmertetlen levelek csak ismert
kezekből fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót és fia könyvnyomdája,
hova hirdetések, előfizetési pénzek
és kiadás körüli panaszok bérmentve
intézendők.

Tanuságok.

Budapest, junius 9.

(a.) Oda van egy ülősszak. Levonhatjuk tanúságait. Szomorú tanúságok lesznek azok, mert azt bizonyítják, hogy a magyar parlamentarizmus egészen ötödik kerék minden oly ügyben, mely külpolitikai, vagy katonai kérdésekre vonatkozik. A magyar országgyűlésre ne nyulj hozzám virág a külpolitika, s így terméketlen és haszontalan minden pillanat, melyet a külpolitikára feccsével. A most lefolyt ülősszoknak leg alább kétharmadát a keleti és boszniai ügyekre fordította a törvényhozás. És mit ér el vele? Abszolúte semmit. Soha, de soha sem tudta legerényebb óhaját, legalázatosabb kívánságát is elfogadtatni. — Még olyan apró ügyekben, minő például a tartalékosok hazabocsátása, sem tudta akaratát a kormány által végrehajtásra juttatni. Ezer meg ezer tartalékos van még Boszniában, noha rég leszigálta három évi aktív hadkötelezettségét, s noha rég megszűnt a háborús állapot, mely zászló alatt tartását igazolhatná. Határozottan a törvény szava és betűje ellenére tartanak sok ezer rezervistát zászló alatt, s a magyar országgyűlés nem volt képes a durva és szembeeszkő törvénysértést megakadályozni. Pedig ez a dolog nagyon egyszerű. — Csak is a hadügyminiszterről van szó, ki nek akarata előbb még sem tekintetett olyan szentnek és ellenmondást nem tűrőnek, mint például a külügyminiszteré. A parlamentnek azonban most már a hadügyminiszter elől is meg kell retirálnia.

Hát még mikor a külügyminiszterről volt szó! Vele szemben a magyar országgyűlés a föltétlen meghódolás, az akarat nélküli lemondás álláspontjára szegeztetett. Andrassy gróf minden tette, politikájának egész bűnróvása megkapta a törvényhozási szentesítést. Néha háborogtak, zajongtak, akaratoskodtak a törvényhozók. De ez csak arra szolgált, hogy kapitulációjukat annál megalázóbbá tegye, mert végtére mégis kapituláltak mindenkor. Andrassy gróf, a befejezett tények nagymestere, teremtet nekik olyan helyzeteket, hogy mindegy volt, akár mit csinált volna a parlament. És képviselőink ama bölcs elvtől vezéreltetve, hogy az okosabb enged, engedtek mindenkor, néha egy kis zenebona után, néha a nélkül. A végeredmény az, hogy a bécsi keleti politika, a három császári szövetség ez ép oly erkölstelen, mint eredményeiben végzetes fattyuszülötte, teljes diadalt ült a magyar parlamentben. E diadalt nem az okozta, hogy a törvényhozók meg voltak győződve helyes és czélszerű voltáról. E diadalt azon szomorú tudat okozta, hogy a magyar parlament nem képes e politikát sem megváltoztatni, sem módosítani, s így a legokosabb ezt jóváhagyni. A többség nem lelkesedett e politikáért, de jóváhagyta, mert érezte, hogy ha ellene is nyilatkoznék, ezzel nem változtatna rajta semmit. A magyar országgyűlésnek van ugyan beleszólása mindenbe, de nincs eszéke, hogy akaratának érvényt szerezzen. Azért akarata sincs. Legalább nincs olyan, mely a bécsi mindenható körhével ellenkeznék.

Minék is lenne? Hisz csak összeütközésekre vezetne. Olyan bonyodalmakat idézhetne elő, melyek az országgyűlésnek tisztán belügyi hatáskörét is semmivé tennék. Pedig a belügyek terén még elég szép működési kör várakozik rá, s ha szorgalmasan dolgozik, úgy sok hasznos művet alkothat. Az a rövid idő, melyet a mostani ülészek ily ügyekre fordított, csakugyan nem volt eredménytelen. Aránylag gyorsan a hasznos törvények szép sorozatát hozta meg s sok régen érzett szükségletet elégített ki. A magyar nyelv behozatalát az összes hazai

tanintézetekbe előkészítette, Szeged rekonstrukciójának alapjait megvetette, eltemetett egy utálatos, az ország hitelének ártó vasuti kérdést, jó rendőri törvénykönyvet alkotott, a kisbirtokosok földhitel-ügye terén sokat ígérő kísérletet tett, szóval dolgozott szorgalmasan és sikeresen. Ezt pedig régóta nem mondhattuk egy ülésszakról sem. Csakhogy ez az öröndetes tény még szembetűnőbbé teszi, hogy a magyar törvényhozás nem szuverén, hanem csak csonka parlament, melynek hatáskörétől a legfontosabb ügyeket elvonták. Teremt het üdvöset és jó tatisztán belügyek mezején, de absolute nincs befolyása a katonai és külügyi kérdésekre. Ez utóbbiakat ma is oly önkényesen intézi egy felsőbb hatalom, mint akkor, midőn még nem volt alkotmányosság Magyarországon.

Szomorú ez a tanúság, mert alkotmányos életünk egész értékét igen csekélyre szállítja le. Mert mit ér tulajdonképen az a parlamentarizmus, mely éppen a had- és külügyi kérdésekre nem gyakorolhatja jogkörét! Hisz ezekről függenek az országos pénzügyek, s ezeket rendezni, az államkincstárban a sulyegyet létrehozni, ilyen parlamentaris viszonyok közt teljes lehetetlenség. Nem is történt ez irányban semmi s noha van még egy időre pénz az államkasszában, azért ma pénzügyi helyzetünk alapján véve sokkal betegebb, mint egy évvel ezelőtt. Ma újra egy kiszámíthatlan, a törvényhozás közbeszólása nélkül foganatosítandó véres kaland előtt állunk. Hogy ez minő befolyással lesz pénzügyeinkre, azt Isten tudja. De annyi bizonyos, hogy olyan parlament, melynek nincs befolyása az ország legfontosabb ügyeire, nem igazi parlament s nem teljesítheti terméshetszerü hivatását. Pedig hogy a mi parlamentünk ilyen félkegyelmü valami, azt a legvilágosabbban a most végződö ülészek bizonyította be.

Novi-Bazár megszállása július
első napjaiban veszi kezdetét. Az értesülések folytán, hogy az albán liga már fölhúzódt a boszniai határvonal mentén foglalt állást: bécsi irányadó körökben elhatározták a nagyobb mérvű és az eleinte tervezettnél sokkal általánosabb mozgósítást, mely e hónap huszadikán fogja kezdetét venni. Ez intézkedésről a hatóságok illető része talán még a mai nap folyamán értesítetik.

Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter Bécsben lételel egyuttal arra is fölhasználja, hogy a mozgósítás költségeinek fedezése iránt intézkedjék. E végből hétfőn délután hosszasabban értekezett Hoffman közös pénzügyminiszterrel s a délután folyamában Andrássy Gyula gróffal is találkozott.

Az iparos-szakoktatás. A közoktatási ügyi értekezlet, mely a kultuszminiszter elnöklete alatt egy idő óta üléseket tartogatott, szombaton még pótlólag az ipari szakoktatás ügyével foglalkozott. Ez értekezleten szőnyegre került programszerint: először a tanoncok (mesterinasok) iskolája, mely nem szorosan ipariskola ugyan, de az ipar fejlesztésére még is hat, és tulajdonkép pótolja a népiskola oktatási hiányát. Másodszor középiskolák felállítására gyárvezetők számára. A miniszter szerint itt is, mint mindenben, a pénzügyet tekintet, ha nem is egészen döntő, de mindenesetre nagy szerepet játszik. Meg kell fontolni, mielőtt ily iskolákat felállítanánk azt is, vajlon lesz-e azok számára elegendő látogat.

Harmadszor a már létező felső népiskolák és polgári iskolák mellett tanműhelyek felállítására. Ezek az egyes vidékek igényei szerint más és más iparág fejlesztésére szolgálnának.

Negyedszer némely gyakorlati ipartechnikai tanszék felállítására, különösen a fémipar, a faipar vagy a textil-ipar érdekében. Egy kérdés azután, vajon az ily egyes tanszékek összekapcsoltassanak-e a műegyetemmel, vagy önállóan működjenek. Végre

Ötödször, minthogy iparmúzeumunk van, nagy fontossággal bír azon kérdés, vajon nem volna-e szükséges összekeletni az iparmúze-

umot a már szintén fenálló r a j z i s k o l á v a l,
illetőleg azt kiegészíteni és művészeti ipariskolát
felállítani mellette?

Ezek voltak a kérdések. A miniszter főlem-
lité, hogy különben is napirenden van ezen ügy,
foglalkozott vele e napokban az iparos-gyűlés, hol
dogma gyanánt állítottatt fel az ipari szakiskolák
létesítésének szükségére.

A kifejlett eszmecserében, melyre holnap bő-
vebben visszatérünk, a miniszterten kívül St o c-
z e k József, G ö n c z y Pál, S z á s z Ká-
r o l y, K e r k á p o l y, H o f f e r Károly, K á r-
m á n M ó r s B e r e z c Antal és többen vettek
részét; határozatot azonban (az egész csak eszme-
csere levén) nem hoztak.

Külföldi szemle

Arad. iunius 10.

A nehézségeket, melyek a **Lim-vonalnak** osztrák-magyar csapatok általi **megszállását** elől törődnak, valamint az áldozatos nagyságot, melyet a novi-bazári expedíció követelni látszik, most már a külföldi lapok bécsi levelezői is elismerik. Belátják a bevallják, hogy az albánok forrongása nem annyira jelentéktelen, mint gondolták, s hogy ha az albánok a szultán csapatait is lövésekkel fogadják, nagy könnyelműség kellene ahhoz, hogy azt higgyék, miszerint az osztrák-magyar csapatokat lelkesen, s kenyérrel és sóval fogják fogadni. Másrészt kétségbe vonják azt is, hogy a Lim-folyó mellett fekvő, s a konvenczióban kijelölt három helyen csapatokat elhelyezni is lehetne. Pribojnál ugyan van egy rozszant fahíd, de a városból éppen az hiányzik, a mi a legfontosabb, t. i. a házak, melyek egészen elegendek s azótlan nem építették fel. Priepolje valamivel jobban áll, azonban Bielopolje, a harmadik község sokkal lejjebb fekszik, hogysen a csapatok élelmezése a nép szegénységére való tekintettel lehetséges volna.

A porta — hiven a konvenczióhoz — meg-
tesz ugyan mindent, hogy csapataink ne fogadta-
sanak fegyveres ellenállással az albánok részéről,
de hogy mit remélhetünk a török hivatalos be-
folyástól, elég példa lehet rá a harcvezető, füg-
getlenségért lelkesedő arnauták véres összetűzése
saját hitorszosaikkal, a rend fenntartására közejük
küldött redifekkel. Az eddig történetek után alig
remélhetők többé, hogy békésen sikerüljön a há-
rom nevezetes pont (Priboj, Prjepolje és Bjelo-
polje) osztrák-magyar megszállása s ha csakugyan
megkezdődik a kijelölt pontokra való előnyomu-
lás, újra meg kell nyitnunk lapunkban a „há-
ború” rovatot.

A Philippopolban legújabbán előfordult **események** arra indíták a portát, hogy táviratot intézzén külföldi képviselőihez, melyben a famosus zászló és fezkérdésben kijelenti, hogy a fez viselése és a török zászló felhuzásával összekötött kérdések oly elveket képviselnek, melyeknek elhanyagolása a berlini szerződés megsértését képezi. Különbözik Alekopoulos a gátat ássa azóta, mióta Philippopolba érkezett a portánál igen rossz benyomást tett. Az ottoman nagykövetek a küldvároknál utasításokat kaptak a portától, hogy ez iránt érintkezzenek a külügyminiszterekkel. Az új keletrumélliai főkormányzó ünnepélyesen megígérte a szultánnak a fez viselését és a török lobogó kitűzését Philippopolban.

Egyik ígéretét sem tartotta meg. A kelet-ruméliai nemzetközi bizottság tagjai, kivált az angol és osztrák magyar, Drummond Wolf és Kállay, igen helytelennek tartják Aleko pasa magaviseletét és mint itt megtudtuk, azonnal jelentést tettek mind arról, mi Filippopolban történt. Azt állítják, hogy ha Aleko pasa fezbén jelent volna meg, ha a török zászlót kitűzte és bátorságot, erélyességet mutatott volna, a filippopoli bolgárok nem mertek volna tüntetni, s ő az ottani mohamedánoknak biztos támogatására számíthatott volna.

Amita török miniszterválságról mondtak, nagy részben híreken, kombinációkon alapult. Csak annyiigaz abból, hogy Karatheodory pása beadta lemondását, de ekkor Kheiredin pása is, ki magát szolidárisnak tartja vele, hasonlólag avval fenyegetődzött, hogy szintén vissza lép, így tehát a szultán el nem fogadta Karatheodory lemondását. A szultán nem szereti Karatheodoryt, nem tudja neki megbocsátani sem a berlini békeszerződést, sem az osztrák-török konvencziót. — Ezen ellenszenv annyira megy a szultánnál, hogy Karatheodoryt nem is hívja a miniszternácsba a Yildiz kioszkba. Leginkább pedig a mohamedán bosnyákok azon kérényé bosszantotta meg a szultánt, melyben panaszt emelnek azon megadótatások ellen, melyeket az osztrákok tőlük szednek és mely alól a régi időben ki volt véve.

Az Oroszországban uralkodó állapotokat pompás világításba helyezik a következő részletek: A rendőrtisztviselők ezentul revolverekkel láttatnak el. Odéssában külön rendőrséget szerveztetett a külvárosok részére. A sibir-

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
1 évre . . 14 ft	1 évre . . 16 ft
1/2 " . . 7 "	1/2 " . . 8 "
1/4 " . . 3.50	1/4 " . . 4 "
1 óra . . 1.20	1 óra . . 1.40

Hirdetmények díja:

6 hasábos petit sor egyszeri hirtetésnél 6. kr s minden következőnél 4 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.

ki kormányzóság Syzran, Symbirsk, Samara és Rostoff városaiban naponként találunk tüzet jelző leveleket. Eddigélre a városok menekültek a fegyűjtástól, de a rémület oly nagy, hogy sok lakó máshova költözik. Azok is, kik visszamaradnak, özszeesomagolva futásra készen tartják értékecsb tárgyaikat. A biztosító társulatok új biztosításokat nem vesznek föl. A Dailly Telegraph ezt írja: Moszkvából jött távirat jelenti, hogy a rendőrség minden másod-harmadnap házmozgásokat tart. Éjjeli 12 és hajnali három óra közt bekopogtat a tendőrség a lakásokba, fellármáznak mindenkit s előkérlik passusát s lakhatási engedélyét. A ki nem képes ezt előmutatni vagy bebörtönöztetik vagy eltolonczoztatik. Charkowban 350 emberrel növelték a rendőrséget s ezek éjjel-nappal őrt állnak. Ugyan ez történik minden tartományi városban. El lehet mondani, — hogy Oroszország egyik fele fegyverben van s vigyáz az ország másik felére.

A fölkelés Algiriában, mint a Globenak jelentik, egy magát serifnek mondó, a khaunok szervezetéből való fanatikus prédikációzi folytán keletkezett. Eddig csak két törzs lázadt fel és pedig először is a honi főnökök ellen, kiket azzal vádolnak, hogy a korán ellen vétektek. Ugyanily mozgalom uralkodik a regenségben és a khaunok üzelmeitől veszi eredetét, kik Tripolisban, Tunisban, Konstantine tartományban és Marokkóban egyszerre láznak. Egy a khaunok szervezetéhez tartozó, Tripolisból jött serif bejárta Netz-Jaun falvát és szent háborút hirdetett a keresztények ellen és lázadást az ezeknek hódoló muzulmán nemések ellen.

E fanatikus felhívására az arabok fegyverhez nyultak és a tunisi bejtlől megtagadták az adókat. E lázadás hírére a tunisi kormány Dserid kormányzóhoz, Sid-Mohamed-ben-Mirabethez, parancsot küldött, hogy a nefzauniakat fenyítse meg. Sid-Mohamed a lázadókat egy ütközetben megverte és megszalasztotta, mely alkalommal maga is 30 emberét vesztette el. A marokkói császár, Muley-Hassan fővárosát meglehetősen számu csapatokkal, tüzséggel, szörlovegekkel, melyeket a francia kormánytól kapott ajándéku, elhagyta, hogy Mequinez környékének fellazadt törzseit megfenyitse. Mequinez Marokko szent városa és a khaunok szerzetének központja.

A nagy Sahara-törzs és a tuaregek az országba betörni készülnek. A bej környezetét az egybeszó fülkelések az egész Sahara-vidéken Tripolitól az Atláti oceánig némileg nyugtalanítják. Sokan azt hiszik, hogy e fülkelés bizonyos összefüggésben áll az egyiptomi alkirály új politikájával, mely arra céloz, hogy az arab nemzeti érdeket az európaiak ellen fellátsza.

„Eötvös-ünnep“ Lippán.

A lippai polgári iskola tanártestülete minden kínálkozó alkalmat felhasznál arra nézve, hogy a hazafiúi érzelmeiről még alig egynehány év előtt is oly kétes hírű Lippa város magyarosodását menendő szilárdabb alapokra fektesse. S valóban, legnagyobb mértékben ezen intézet vezetők vannak arra hivatva, hogy növendékeik által min egy indirekt módon hassanak a szülők s az egész város gondolkodásmódjának átalakítására. Hogy mily szép és bámulatos eredményt értek el eddig, elé is, mutatja azon körülmény, hogy míg ennek előtte néhány évvel a magyar szónak híre is alig lehetett Lippán hallani, addig ma a magyar nyelv közhazsálatnak örvend, s a köznép körébe is teljesen átszivárgott. E szép eredményeket és nemese, dicséretre méltó czéljuk megvalósítását a rendező tanórákon való buzditásokon és lelkesítéseken kívül még az által is érik el a derék tanárok, hogy Dö l l e Gyula, polg. iskolai igazgató kezdeményezésére évenként két-három, a magyar politikai vagy művelődés-történelem terén kiváló érdemeket szerzett magyar férfiú emlékére igen sikerült iskolai ünnepieket rendeznek. Vörösmarty, Széchenyi, Deák, stb. emlékének ünnepzése után a fővárosban nemrég felállított Eötvös-szobor leplezése alkalmából nagyobbn szabású „Eötvös-ünnepély” rendezéséhez kezdettek, mely ünnepély fényének emelésére a városi hatóság és értelmiség pártfogását és közreműködését is kinyerték. — Egyesített törekvéseiknek sikerült a folyó hó 8-án megtartott ünnepélyt valóban szép és maradandó emlékvé tenni mindazok előtt, akik abban részt venni szerencsésnek lehettek. — Emelte az ünnepély fényét a dicsőült, ünnevelt Eötvös fiának dr. E ö t v ö s Lóránd báró, egyetemi tanárnak személyes megjelenése is, ki az igazgató levélbel meghívásának szíves készséggel engedett.

Trefort vallás- és közoktatásügyi miniszter, Tanárky Gedeon, valamint Schäffer Antal, Lippa város országgyűlési képviselője parlamenti teendőik, Németh József püspök a Lugoson tartott bérálás következtében, Ormós Zsigmond temes főispán úr pedig nagymérvű elfoglaltság miatt nem jelenhetvén meg az ünnepélyen, elmaradásukat az annak okait levélbelileg hozták az igazgató tudomására. Dr. Eötvös Lóránd báró a reggel vonattal érkezett Lippára egyenesen Budapestről.

az indóházánál L a d á n y i szolgabíró vezetése alatt nagyszámú küldöttség fogadta s lakására, R o z i c k y ügyvéd vendégszerető házába kísérté. — Az ünnepély d. e. 9 órakor vette kezdetét a polg. iskolaépület nagyeremében a Kőlcsey-hymnussal, melyet a tanuló-ifjúság énekkara igen sikerülten énekelt. — Szavallatok és ének-darabok tették ki a sorrend nagy részét, s az előbbiekről el nem hallgathatjuk, mennyire örömdetesen volt az egész közönség a tulnyomó részben német- és oláh-ajkú növendékek szép magyaros kiejtése, valamint azon lelkesedés által meglepetve, melylyel azok a néha elég terjedelmes szavallati darabokat előadták. — Az iskolai ünnepély díszét azonban mindenestire D ö l l e igazgató remek em lékbeszédei képezték, melyekről minden tulás nélkül el lehet mondanunk, hogy b á r m e l y kathedrálól hallva is a legnagyobb gyönyört és élvezetet keltettek volna. Mély tanulmánya és készsége, melyet Eötvös József életének és működésének ecsetelésében kifejtett, minden jelenlevőt igen nagy mértékben meglepett. — A jelen voltak egyhangú itélete szerint Dölle is elmondhatja magáról Nagy Sándorral, hogy kicsiny neki Maezonia. Ott láttuk az ünnepélyen R ö t t h temesi alispánt, D o b ó megyei főjegyzőt, N á m e z n y i ügyvédet, L a d á n y i szolgabíró, R o z i c k y ügyvédet, a lippai plébánus urat, P a n a j o t t y i jegyzőt, R a d n a i iskolaszéki elnökök stb. stb.; a nők közül N á m e z n y i ügyvédnét, R ö t t h kisasszonyt és még igen számosakat, kiknek neveit nem volt alkalmunk feljegyezhetni.

Az iskolai ünnepély fél 1 órakor délben ért véget s azt fél 2 órakor a „Magyar királyhoz“ címzett vendéglő előtti téren a Maros árnyékos partján tartott díszebéd követte, melyen igen szép számú, mintegy 150 emberből álló közönség vett részt. A banquet menuje a vendéglős kitűnő konyhájáról tett tanúságot.

A pohárköszöntők sorát Ladányi szolgabíró toasztja nyitotta meg, ki a királyi pár egészségére ivott, utána Dölle igazgató dr. Eötvös Lóránd bárára, ez Lippaváros hazafias közönségére, utóbb az ünnepély díszét emelt szép hölgyekre mondtak sikerült beszédek. Volt még ezeken kívül számos toaszt, melyeket helyszüke miatt itt föl nem említhetünk.

Délután a társaság egy része elkísérte Eötvös Lóránd bárót a solymosi várromokra, hol szintén igen kedélyesen mulattak, míg az ünnepély esti 8 órakor, a báró elutazásával véget ért.

Meg vagyunk győződve, hogy az ünnepeltnek fia a legjobb emlékekkel távozott a városból, melyben dicső atyjának emlékét oly hazafias kegyelettel ünnepelték meg.

F. D.

Battonya, június hó 12.

(Öszinte szó Battonya mezőváros választó polgáraihoz!)

„Minden ember saját szerencséjének kovácsa.“

Midőn jelen soraimban tett felhívásomat közzéteszem, határozottan kijelenthetem, hogy részemről sem korteskedési, sem pedig semmi nem érdek nem vezérel, hanem igen is készlet azon tiszta öntudat, miszerint önnel városunk zavaros ügyeit részletesen megismertsem s önöket ezáltal némileg azon helyzetbe hozzam, hogy fenti mottóhoz képest városuk szerencsés jövőjének öntudatos teremőjűk lehessenek!

Tisztelt polgárok! Soha fontosabb s lényegesebb ügy még nem állt önök előtt, mint a most beütendő jegyzői állomás, — városunknak egész létkérdése függ e választástól, vehetik-e rossz néven tehát, ha e fontos pillanatban egy öszinte szó arra hívja fel önöket, miszerint minden pár-

Az „ALFÖLD“ tárczája.

A szerelem tövissei.

Wilkie Collins regénye.

HARMADIK RÉSZ.

46.

Shervin el volt ragadtatva, ha Margit tanulmányairól szólván, folytonosan reám hivatkozott s ha esténként hozzám jönni látsa, hogy új örömeiket, új ismereteket szerzhessenek neki. Sejté, hogy gentleman vagyok és megmondták neki, hogy nagyon tisztán beszélek az angol nyelvet, meg volt győződve, hogy kitűnő nevelésben részesültem s hogy a velem való érintkezés legalább is annyit ér Margitnak, mint a jó társaságban forgás. Mikor aztán nagyobb lett a leány és atyjának régi óhajához képest egy előkelő nevelőintézetbe ment, azon ajánlatom, hogy a szünidőben oktathassam s két hetenként, mikor szülőit látogatni jött, ki hallgathassam, a legnagyobb készséggel s alázatos hálaival fogadtatott. Az időtájt úgy szokott Shervin nyilatkozni barátai előtt, hogy oly emberek van aránylag csekély fizetésért, a kinek évenként ezer fontnál is többet ér.

Azonban a család egy tagja kezdettől fogva rossz szemmel nézte szándékaimat; Shervinné asszony, a beteg, gyenge teremtsé, kinek véleményére senki sem hallgatott, a kinek jellemét senki sem tudta kibetűzni, ez a Shervinné asszony volt az egyedüli azok közt, kik a házban laktak vagy oda jártak, kinek tekintete rendkívüli óvatosságra intett. Midőn először találkoztunk, kölesőnös idegenkedést éreztem egymás iránt s aztán, valahányszor összejöttünk, feszült figyelemmel vizsgált mindenkör. E kölesőnös ellenszenv nyilvánosan soha sem mutatkozott, azonban az idő folyamán nem gyengült. Biztosságom nem csupán saját elővigyázatomban mindenkor egyforma önuralomban feküdt, hanem jó részt e nő ingatat, habozó természetében is, azon gyámoltalanságban és alárendelt helyzetében, melyre férje szeretetlensége s leánya tisztetlensége ítélték saját házában; végre azon halálos félelemben, melyet velem szemben érzett. A gyanuval, melyet — meg vagyunk győződve — táplált, (bár soha sem volt képes azt bebizonyítani s kétségkívül tudta, hogy szavai sem férje, sem gyermeke előtt nem találnának hitelt) borzasztó kínos lehetett e nő élete

toskodás nélkül összetartva, vállvetve — az érdekeknek teljes kizárásával — ez egyszer az érdeket emeljük érvényre!..

Igen polgárok! Választani: ... de olyeget kinek egyénisége, egy szakképzettsége, mint jellemzősége, akaratereje legyen az ajánló levél és biztosíték, mezővárosuk elhomályosult múltját fényes és virágzó jövőre emelni.

Battonya mezővárost, mint erkölcsi testületet, — zavarainál fogva — egy elhanyagolt, s a szó teljes értelmében rendetlen gazdálkodáshoz hasonlíthatom, — melynek csak is az az egyedüli — remélhető — értéke, hogy a kiélt s kizsákmányolt talaj, jobb gazdálkodás következtében idővel teremhet valamit ...!?

A mi pedig e zavarokat részleteiben illeti, azokat fontosság és érdek tekintetében következőleg jelezhetem:

A) A commassatióból eredt birtokviszonyok telekkönyvi rendezése; mert dacára, hogy a segredatióval együttesen eszközölt commassatió még 1864 évben foganatosított, az erről szóló térkép és telekkönyv — hibás szerkesztésénél fogva még mai napig sincs hitelesítve, — és így azon megfordított viszony állott be, hogy az adásvételknél eladó a hitellekkönyv parcellái szerint egészen más birtokot ad el, mint azt, melyet vévőnek tényleg s természetben által ad...!

B) A város, mint erkölcsi testület pénz s birtokviszonyainak rendezése. Ezek alatt értem az összes köteles számadások elkészítését, melyek vezetőkre — a most már rendezés alatt álló árvapénztár kivételével — a következők:

1. Városi házi-pénztári számadások 1859-ik évtől.
2. Új telekkönyvi kölesön pénztári számadások 1854. évtől.
3. Szegény-alap pénztári számadások 1870. évtől.
4. Inséges kölesönök végleges elszámolása 1863. és 1866. évi.
5. Deutsch-féle kölesön elszámolása 1866-ik évről.
6. Szőlő dézmaváltság rendezése.
7. Az urbéri szolgalmából fennmaradt „füst-pénz“ kiegyenlítése.
8. A közös iskola-alapjavarok rendezése s átadása.
9. A város tulajdonát képező ingatlanok, jogok és haszonélvezetek nyilvántartása.
10. A város tulajdonát képező összes ingó és ingatlan vagyonról részletes leltár megkésztése stb.

C) A közigazgatási összes ágak gyökeres átalakítása: mert ennél is elmondhatom, hogy — kivéve azon egyes legszükségesebb ügyeket, melyek a jelenlegi helyettes jegyző ur szakavatott eljárása következtében jellegüket, úgy lényegben, mint alakban, felöltötték — az összes ügykezelés, minden hivatalos formát nélkülözve, írka firka tulajdonságainál fogva is, egy egész chaossa a legrendetlenebb irodának ...!

D) Végül egy a városnak teljes rendezése alkalmával beálló viszonyaihoz alkalmazott cél-szerű szabályrendelet felállítás.

Tisztelt polgárok! Az így általánosságban felhozott tételek is már eléggé, miszerint jövőjük érdekében komoly és érett megfontolással vigyék végbe ezen — városuk életében igazán korszakot alkotó jegyző-választást.

Nem mulasztom el itt, Battonya m. város egyik felvilágosult osztályához, az iparosok tekintélyes osztályához fordulni, — jól tudván, miszerint ezek együttes s összetartó működése — már az iparhoz önként fűződött s úgy szólván veszelőletett szabadelvűségénél fogva is — csak áldást hozó lehet e városra; — felhívni óhajom őket, miszerint kiválasztandó jelöltjüknél különös tekintettel legyenek ennek az ipar iránt érzett hajla-

azon percztől fogva, hogy én bemutatattam a North-villában.

Az idő telt, Margit felnőtt és szépsége sokkal teljesebb lett, mint előre láttam, bármily gondosan vizsgálta is őt. Azonban sem szelleme, sem jelleme nem tartott lépést szépségével. Azzal a türelmes, átható éles tekintetével, mely hosszu élet-tapasztalásom alatt második természetemé vált, lelkiismeretesen, behatódva vizsgáltam őt s minden bennső érték nélkülinek találtam, nem tartam őt a rabszolgaságra sem méltónak.

Sem szíve, sem kedélye nem volt a szó szoros magasabb értelmében. Csak állati ösztönei voltak, ezek is csaknem kivétel nélkül a legrosszabbak. Fő jellemvonása a csalfaság volt. Soha sem láttam emberi teremtsé annyi csalfasággal, oly teljes hiányával minden őszinteségnek még a legcsekélyebb dolgokban is. A legjobb nevelés sem küszöbölhetette volna ki teljesen a hibákat, azon nevelés, melyet kapott s az ál fény, mely őt környezte, csak erősbítette a hibát. Kiki olvasott oly fiatal leányokról, a kik rendkívüli családságot műveltek, a leggyalázatosabb rágalmazásokat koholták ki tisztán a család iránti kedvből. Ilyen jellem volt Shervin Margit is.

Neki heves szenvedélyei voltak, azonban az erős akarattal és éles észszal, mely többnyire együtt jár a heves szenvedélyekkel, nem bírt. Volt benne bizonyos fokig önzés, makacsság, de semmi állandóság. Ha hűségét tetszése szerint legyezték, mindenre rá lehetett venni, még olyan valamire is, a mit egy pillanattal előbb határozottan ellenzett. A mi felősségét illeti, az a legalsóbb fokán állott. Volt ugyan bizonyos ügyessége, vagy amazit tanulni, vagy a tanulatot megtartani, azonban sem alaposan nem tudhatott semmit, sem mélyen érezni nem tudott. Ha az oktatásnál nem köttem volna bizonyos czélt, az első órában összecaptam volna a könyveket s abban hagytam volna az egészet.

Azonban mindaz a rossz, a mit jellemében fedeztem, pillanatra sem zavart meg tervem következetes kivételében, sokkal messzebb mentem, mielőtt alaposan megismertem volna őt. S aztán mit törődtem én az ő hamisságával? — én átláttam azokon; mit szenvedélyeivel? — uralkodtam felettük; makacsságát képes voltam megtörni, szellemi szegénységével pedig kevés bajom volt. En nem akartam egyebet mint szépséget és

maira is, mert őszintén mondhatom, hogy Battonya város iparos osztálya illetékes helyen mindig nélkülözött egy, az ügyüket melegen felkaroló ügybarátot; — mert hiszem nemcsak, de tudom, hogy egyedül az ipar és kereskedelem tehet egy államot, valamint egy várost nagygyá, széppé és virágzóvá!

Ime tisztelt polgárok! ezek azok, a mikre szíves figyelmüket felhívni óhajtottam; vegyék azt főlem úgy, mint biztosítékát annak, miszerint városuk érdekét bármely hü polgárhoz mérten kívánnám előmozdítani.

Egyesüljenek!

Válasszanak!

Adja Isten, hogy szerencsés választásuk folytán a jó kovács munkájának teljes sikerével biztosítsák városuk jövőjével összenercsőjüket, mely esetben bizony hiszem, sőt mondhatom, hogy Battonya mezőváros élni fog, élni egy szép és virágzó jövő reményében.

L i k a w e t z L a j o s,
viaszgázott jegyzőjelölt.

Legujabb.

Bécs, június 9. Rendesen jól értesült körökben az hirlik, hogy gróf Zichy osztrák-magyar nagykövet Konstantinápolyban az itteni kormány által megbízott, mikép a szultán tudtára hozza, hogy Novi-Bazár egy része, a konvenczió értelmében, az osztrák-magyar hadsereg által július hó közepé táján fog elfoglaltatni.

Cattaro, jun. 9. A községi adó miatt zavarások történtek Calalabankóban, a hatósági levéltár elégettetett, sok katona és polgár megöletett. Már csapatok indítottak a hely szinére.

Páris, jun. 9. Athenből jelentik: A görög kormány egy második tábor alakítását rendelte el Stylinél a keleti határon. — A porta a krétai nemzetgyűlés által hozott törvényeket oly módosításokkal szentesíté, melyek a krétaiakat nem elégitik ki.

Páris, jun. 8. Az algiri felkelés terjed a rendelkezésre álló összes haderőt sietve összevonják. A városi lakosság látja el a közbiztonsági szolgálatot. A gyarmatosok védelmükre fegyvereket kapnak. A lázadás okai eddig ismeretlenek.

Pétervár, jun. 9. Solowieff merénylőttevő nagy néptömeg jelenlétében kivégeztetett. Folyton nyugodtan viselte magát, a lelkész elutasítá. A végrehajtás minden incidens nélkül ment végbe.

Belgrád, jun. 9. A Szerbia és Bulgária közt vitás tulajdon tárgyát képező határkerületek lakói kérvényt intéztek az osztrák-magyar uralkodóhoz, hogy egyezzeék bele Szerbiához csatoltatásukba. (A határigazító bizottság már Bulgáriai javára döntött. Szerk.)

Sophia, jun. 9. Az összes itt állomásozott orosz gyalogezredek elhagyták mára várost. Megkezdte az elvonulást maj. 27-én a Censenski-ezred 32 ágyuval, ezt követte 28-án a Tafbowsky gy-ezred, 30-án a Kolowsky és jun. 1-én a Woronesky gy-ezred. Jelenleg még csak orosz lovasság van a városban.

ifjúságot — ő szép volt, fiatal volt s biztosan az enyémé volt leendő.

Igen, biztosan. Ragyogó szépsége, csillámló előnyei és modora mindenkit elvarakítottak, kívülem, a ki egyedül voltam környeztetben, ki igazi becsélt ismertem s éppen ebben rejlett reá gyakorolt befolyásom titka. En nem félttem vetélytársától; Shervin dicvágyó reményei által sarkallva, teljesen távol tartá leányától a polgári osztályból való ifjakat s a kevesek, kiknek bejárat volt engedve, nem voltak veszélyesek s ép úgy nem voltak azon helyzetben, hogy szerelmet éreznének, a mint ő nem volt képes szerelmet érezni. Anyja még mindig figyelt reám, a nélkül, hogy valamit észrevett volna, hátam mögött bizalmatlankodott tőlem s szememben remegett előttem. Egyhanguan multak így a hónapok; év tünt el év után s én türelmesen várakoztam s ép oly gondosan őriztem titkomat, mint az első időben. Minden a rendes kerékvágásban folyt, semmi sem történt, a mi a North-villában befolyásomat gyengíthette vagy megváltoztathatta volna míg meg nem állt a nap, melyen Margit végleg elhagyta a növelődt s visszatért a szülői házába.

Épen ez időtájt volt, hogy fontos üzleti ügyek főnökömmek vagy megbízható helyettesének Lyonba utazását tették szükségessé. Shervin titokban nem bíznán saját erejében és tehetségében, reám bízta ez üzletet, azt mondván, hogy ez kellemes kis utazás lesz számomra, egyszersmind kedvező alkalom, hogy a gyárosnak, a kivel az üzlet régi összeköttetésben áll, bemutassam magamat. Nemi fontolgatás után beleegyeztem az elutazásba.

Margitnak soha legkisebb szóval sem említém reá vonatkozó szándékaimat, hogy azonban ő tudatával volt azoknak, arról apró csalhatatlan jelek győztek meg. Mindazáltal elhatároztam, hogy Lyonból visszatértem előtt nem nyilatkozom neki és pedig a következő okokból: Mialatt Frankonba utazom, Shervin üzletbarátainál felhasználom az alkalmat, hogy állást szerezzek magamnak valahol, miután tudtam, hogy mihielt Margit előtt kifejttem tervemet, készen kell lennem a cselekvésre; tudtam, hogy atyja haragja határt nem ismerne, ha felfedezné, hogy számomra nevelte leányát s hogy kénytelennek volnánk külföldre menekülni, miért is feleltébb fontos, hogy már előre határozott jóvedelmem legyen biztosítva. En mindenestire takarékos ember voltam s évenként

London, jun. 9. A Times levelezője jelent a Pearson-erődből maj. 20-áról: John Dunn jelentése szerint Kecvajo interviewolása után semmitani lehet reá, hogy a további harc megkezdül. Forbes azonban nem ily vérmes reményű. Kecvajoval folytatott alkudozások részletei ismeretlenek.

London, jun. 9. Bourke tudatá az alsóházban, hogy a porta bizottság elé szándékozik tesjeszeni a berlini szerződésben külön nem említett tartományok szervezésének kérdését, s mintául veszi a keleturuméliai statutumot.

Páris, jun. 9. A baloldal Cassagnakihívó magaviselőlet szemben passive akar magát viselni. Gambetta a legszigorúbb rendszabályokhoz fog nyulni a rendfentartás végei. Számos republikánus az üldözés ellen fog szavazni de az mégis keresztl fog menni. — Lyon köztársasági érzelmű katonai parancsnoka a tiszték meg akarta óvni a klerikális agitáció befolyását s azért megtiltotta nekik a polgári kaszinók látogatását.

Különlélek.

— A városi rendes havi közgyűlés ma délután öt órakor veszi kezdetét.

— Ipartársulataink közelebb az iránt fognak kérvényt adni be a városi hatósághoz, hogy a vasárnaponként tartatni szokott koresemaitáncmulatságokat ne engedélyezze, vagy legalább ne oly számban, mint jelenleg, hogy pl. pünkösdi ünnepén nem kevesebb, mint tízenhét koresemában volt ilyen ugynevezett „bál“. A kérvény indoklására felhozzatik, hogy az iparosok segédét túlnyomó része kicsoportogó életet él, dözöl, pénzét ilyen kétése helyeken elveri s a hét egy részében mámoros és munkára képtelen levén, vagy egyáltalán nem dolgozik vagy pedig munkájával több kárt okoz, mint használ. Felhozzatik továbbá, hogy a prostitúció soha sem volt oly nagymérvű, mint jelenleg városunkban s hogy a szigorú fegyelm elnevelt iparostanócok, mikor felszabadulnak s az eddigi fegyelmet nem érzik többé, menthetlenül ki vannak szolgáltatva az ily utazaleányok legáljasság fajtájának, melyekkel legtöbbször az ilyen zugbálokon ismerkednek meg fiatal munkásaink, kik ez erkölcsstelen örömléányok társaságában nemcsak adósságokba verik magukat, de lealjasodnak s lassankint minden erkölcsi érzetüket elvesztik. Ezt megakadályozni a hatóság van hivatva azáltal, hogy megszorítsa az ilyen bálók számát és szigorubbán járjon el a prostitúáltak ellenőrzésében. Arról, hogy a tévelygő fiatal munkások visszaadassanak emberi hivatásuknak, társadalmi uton az ipartársulatok szándékoznak gondoskodni.

— Az arad-körösvölgyi vasuti igazgatóság részéről értesülünk, hogy az aradi gazdasági egyletnek folyó hó 14-én Aradon tartandó közgyűlése, illetőleg lókiállítás és díjazás alkalmával, közkívánatra az említett napon, azaz szombaton, június hó 14-én, Arad és Boros-Jenő között külön vonatok fognak közlekedni, mely különvonatok menetrendje azonos a pénteken közlekedő különvonatokéval, és pedig indul a különvonat Boros-Jenőből reggeli 5 óra 30 perczkor, és érkezik Aradra 9 órakor, visszafelé indul Aradról délutáni 4 óra 31 perczkor, és érkezik Boros-Jenőbe 7 óra 50 perczkor este.

— Alkalomszerű füzet jelent meg ifj. Klein Mór helybeli könyvtáros bizo-

csaknem két harmadát megőriztem jóvedelmemnek, azonban ez kettőnek nem volt elég. Elhagytam tehát Londont úgy a saját, mint a főnök érdekében s azon meggyőződésben, hogy rövid távollétem nem gyengítheti meg Margitra évenként áz gyakorolt változhatlan befolyásomat. A következők megmutatta, hogy bármily számító és óvatos voltam is, nem ismertem fel a veszélyeket, melyek hűségéből és csalfaságából származtak s melyeket jellemének alapos ismerete mellett előre lehetett volna látni.

Nos tehát én már egy ideig Lyonban voltam, főnököm ügyeit kedvezően elintéztem (kötelezettségemhez híven az utolsó fillérig hü maradtam Shervin üzleti érdekeihez) és saját ügyeimet is rendbe hoztam titokban. Már is új sikereimre és a hazatérésem után reám váró diadalra gondoltam, midőn levelet kaptam Shervintől. E levélben Margitnak titkos férjhez menését s azon kötelezettségeket adta tudtomra, melyeknek ön alávetette magát.

Mások is voltak jelen, midőn a levelet elolvastam, azonban magam tartása semmit sem árult el. Kezem nem reszkettett, midőn összehajtam a levelet s egyetlen perczcel sem késtem el a találkáról, melyet néhány kereskedőnek adtam; legcsekélyebb kötelezéseimet pontosan végeztem el. Soha sem érdemeltem meg az esti pihenést a nap munkájával becsületesebben, mint este napon.

Késő délután elhagytam a várost s a mellette elfutó nagy folyam partján haladtam, míg egy magányos helyre nem értem. Ott másodszor is elvettem a levelet s gondosan átolvastam azt; most már nem kellett alkaloskodnom, a közelben nem volt emberi lény. És ott olvastam e levélben az ön nevét minden sorban ismételve s tudtam, hogy azon ember, ki távolléteben közém és zsákmányom közé tolakodott, a ki ifjúsága, rangja és gazdagsága érzetében ép azon pillanatban akarja elragadni előlem a husz évi küzdelem és nyomorúság rég várt jutalmát, midőn végre kiterjeszhetem utána kezemet — hogy mondom, azon ember fia ama szilárd becsületességű és puritán jellemű gentlemannak, a ki atyját a bitóra vitte és engemet éltetm végeig, a társadalom páriájává tett.

Mire a levélről felemeltem tekintetemet, le-nyugodott a nap. A folyam hajjai pirosas fényben usztak; a madarak a közeli fákon levő fészkeiket

mányában dr. Márki Sándortól, realiskolánnak az irodalom terén szorgalmasan munkálkodó fiatal tanárától. Címe: „A magyar, mint államnyelv 1604-től 1711-ig.” Szerzőt a főzetében foglalt buvárkodásai eredményének összefoglalására s kiadására a múlt hónap a magyar nyelv kötelező oktatásáról szóló törvény tárgyalása alkalmával folytatott viták folyamán felmerült azon kérdés vezette, vajon új dolog-e az, megadni a magyarnak, mint államnyelvnek a magáét, és különösképpen talán, hogy egy, az országnak ezred év óta nevet adó faj nyelvjogosultság tekintetében csak kérdésbe is jöhet, visszamegy azon időbe, midőn hazánk e részben a legjellemzetesebb képet mutatja s krónikaszerűen bebizonyítja, hogy mielőtt a modern nemzetiségi politika csak a legkisebb árnyékot vehette volna is előre, a magyarság az ő önálló állami lételének minden nyilvánulásától összeforrasztotta nyelvének ügyét. A 40 lapra terjedő érdekes füzet gazdag forrástanulmányt árul el. Ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— Az adókövető bizottság által ma szerdán a tőke-kamat és életjáradék élvezményesek adója fog tárgyalás alá vetetni, és pedig K. betűtől kezdve betűrendben végig.

— Sétahangverseny lesz ma délután 6 órakor a sétateren, hol is a szt.-annai zenekar a következő érdekes zenedarabokat fogja játszani: 1. Induló. 2. Nyitány. „Czigány” operából Balfőtől. 3. Cornevillei keringő Metrától. 4. Eredeti Cavatina Thomától. 5. Kakuk polka Fahrbahtól. 6. Csárdás. 7. Nyitány. „Hunyadi László” dalműből Erkelről. 8. Fatiniceza négyes Leitermeiertől. 9. Bécsi illusztrációk, nagy egyveleg Kráitól. 10. Polka változatok pistonra Zimmermantól. 11. A „havasi kürt,” dal Prochtól. 12. „Az élet folyama” gyors polka Fahrbahtól. Ez alkalommal a kioszk területére 20 kr belépti-díj mellett juthatni.

— Lőárverés lesz pénteken délelőtt 9 órakor az ujárósházán, hol is a mezőhegyesi méncsből kimustrált ménék és paripák fognak elárvereztetni. A lókedvelők figyelmét nem tartjuk feleslegesnek felhívni az áverésre.

— Népi ünnep a városligetben. Az „aradi polgári lövészegylet” a liget szépítési alapja javára holnap csütörtökön a városligetben népiünnepet rendez. Az ünnepélyen az előnyösen ismert szentannai zenekar fogja a legváltozatosabb műsor által szórakoztatni a mulatni vágyó közönséget. A népiünnep napján falragaszok bővebben fogják tudatni a programot, melyből előre megemlítjük, hogy fényes tűzijáték rendeztetik Bartscht által s ennek végeztével a liget kivillágitása mellett rendezendő táncmulatság zárja be az ünnepet, mely d. u. 3 és fél órakor kezdődik s mely alkalommal a liget bejárásainál 20 kr belépti díj fog szedetni.

— Jogászok júniálisa. Az Aradon tartózkodó joghallgatók, mint nem rég előre jeleztük volt, a városligetben f. június hó 21-én, szombathoz egy hétre, s ártkörű jótékony célú táncszíngalmat rendeznek, melynek tisztajelölteme Szeged és Nagy-Zerend árvízkarosultjai javára fog fordítani. Részünkről meg vagyunk győződve, hogy a rekkenő hőségben fulladozó közönségünk készségesen pártolja a jótékony célt ott, ahol az olyan kellemes szórakozással van egybekötve, mint a városligetben kínálkozik s azért csak azt emlitjük fel, hogy a mulatság, melyet lelkes ifjaink nagy buzgalommal rendeznek, kellemetlen idő esetében is megtartatik.

— Eljegyzés. Kovács Béla helybeli kir. járásbírósi aljegyző a napokban jegyzé el Geyer Lujza kisasszonyt, Geyer Ede úr bájos fiatal leányát.

— Botrány a templomban. Tegnapelőtt a minorita atyák helybeli templomá-

foglalták el s az éjjel kísérteties csöndje ünnepélyesen ereszkedett le a földre, midőn az apa és fia elleni bosszu első gondolata véresen fellángolt lelkeben, új életet kezdett belém lehelni s azt látszott, usogni: „várj, csak várj türelmemmel; mind a kettő a te kezében van; te meggyalázhatod az apa nevét, mint ő meggyalázta egykor a tiedet és elrabolhatod fiának boldogságát, a mint ő elrablta a tiedet.”

Rövid perezek alatt, melyeket e levél olvasása után még ama magányos helyen töltöttem, elkészítém bucsulevelemet, melynek kivételéhez egy egész évre volt szükségem. Ezen, az ön és atya ellen kovácsolt tervnek csak fele lett végrehajtva az ön véletlen felfedezése következtében. Akkor is, mint most, úgy álltam önnel szemben, mint mélyen sértett fél, kinek joga van magát védelmezni s önt semmivé tenni, hasonlóan hasonlóan viszonozva. Ez az ön felfogása szerint istentelenül hangozhatik, azonban oly ember, mint én, a ki annyit élt és annyit tapasztalt, tudja, hogy az ily nem keresztényi kifakadások a társadalomban napirenden vannak s hogy a ki azokon megbotránkozik, guny tárgyul is szolgálhatna.

Azonban térjünk vissza Angliába. Észrevette ön első találkozásunk estéjén, hogy midőn beléptem, Margit mennyire izgatott volt? Első pillanatra láttam, hogy változáson ment keresztül. Nem vette észre, hogy mennyire került, hogy ránéznek vagy vele beszéljek? Ezt azért tettem, mert féltem a következtésektől. Láttam, hogy megjelenésem visszaadta régi befolyását; és bármily alakoskodó és szivtelen legyen is a leány s bármily nagy mértékben el is vakította őt szenvédelye, azt hiszem amaz estén képes lett volna Margit mindent elmondani önnek, ha másképp bántak vele. Hát még az anya! Hogyan ügyelt reám ez az asszony attól a percztől fogva, hogy a szobába léptem!

Később, mialatt ön azon fáradozott, hogy éltet feltékenyen őriztet tiktát kikutassa, én mind az iránt, a mit tudni akartam, ovatosan kutattam Margitnál. Ovatosan, mondom, bár e szó nem fejezi ki eléggé a kimondatalan elővigyázatot és türelmet, melylyel akkor eljárám.

(Folytatása következik.)

ban a délutáni istentisztelet alkalmával Keresztés A. Szilárd ügyvédsegéd, kinek hőbortos eseményei miatt már nem egyszer volt baja a rendőrséggel, botrányt idézett elő. Részeg állapotban ugyanis bemenvén a templomba, az ott ájtatoskodó nőket illetlen magaviseletével s beszédével háborgatta, úgy hogy a celebráló lelkésznek rendre kelle őt utasítani. A rendreutasítás azonban nem használt, mert Keresztés a papot is megbotáztatva s összeszidta az istenét. Erre rendőrséget kerítették s az ípsét elcsípték, majd átadták a vizsgálóbírósnak, honnét az istenkáromlás és istenitisztelet háborgatása miatt a törvényszék börtönébe fog került.

— Szép fizetés. A szegedi kir. biztos fizetése 12,000 ft, a 12 tanácsosé egyenkint 4000 ft a többi hivatalnok tisztviselői fizetésén kívül rangfokozata szerinti napidíjat huz.

— Nagy ünnepélyességek színhelye lesz Makóé hó 26-án holnaphoz két hétre. Ekkor fogja ugyanis Lonovics József ujjonnan kinevezett főispán elfoglalni hivatalát. A megyei gyűlés után diszebb és fényes táncszíngalomban leendő, melyre a megye előkelőségei már is nagyban készülnek. Így írják ezt nekünk onnét.

— Székes-Fehérvár, jun. 9. Az erdészeti közgyűlésnek ma délelőtt 10 órakor megkezdődött ülésén az ország minden részéből érkezett szakértők nagy számmal vettek részt. Tiszta Lajos beszédet tartott, melyben az erdőtervényről bővebben emlékezett meg, kapcsolatba hozva ezzel az erdők természeti és közgazdasági kérdését. A beszéd általános tetszéssel fogadtatott. A titkári jelentés is nagy elismeréssel talál, ugyszintén Illés erdőfelügyelő szakértekezése. Holnap kirándulás lesz Palotára Klótild főhercegnő ő fensége ma szülieivel, Coburg Agoston herceggel és ennek nejeivel Bourbon Mária hercegnővel Alsuthról megérkezvén, megtekintették a kiállítást. Számos bevásárlást tettek, kivált a II. csoportban. Magánál Fischer Ignác budapesti majolika-gyárossal több mint 300 forint árát vásároltak. Sokat vettek még a szoboki márványgyárnál, a herendi Fisher-nél és Fischer Károly tatai majolika-gyárossal. Délelőtt a kiállított lovakat vezették elé; kivált az állami ménesek egyes példányait tetszettek a magas vendégeknek. A lovakkal b. Simonyi Lajos szolgált ő fenségeiknek magyarázatokkal. — Az öreg Coburg herceg a szoboki márványgyár tulajdonosával Szepesivel beszélgetve, büszkén mondá, hogy ő is magyar földbirtokos, és így kiváló öröme telik a kiállításban, melynek sikereit méltányolja. — A mérnök-egyletnek mintegy 70 tagja ma külön vonaton ide érkezett a kiállítás megtekintésére. Nagyszámu vendégek között itt volt Péchy Tamás és Tiszta Lajos. Ezenkívül még számos főúri család is volt itt, kik délbén a jury-pavillonban külön társaságban ebédelték. Ma a vendégek is sok bevásárlást tettek. — A bírálatokat minden csoport befejezte és az erről szóló javaslataikat az irodában letették. A pótbírálatok június 16-án ejtetnek meg.

— A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter a Popu Benjamine balázsfalvi gör. kath. gymnasium tanár által szerkesztett: „Istoria Transilvaniei si a tierelorur dein guiru pentru adulti si clasile gimnasil superioru. Blasiu 1872. Cu tipariu seminariului archidiecepsanu” című iskolai tankönyvet, a magyarországi románajku s minden más középiskolák használatából kitiltotta.

— A szegedi Reizner-ügyben a belügyminiszter feloldá a közigazgatási bizottság határozatát. A miniszter kijelenté, hogy bünyfnyitő eljárásra nincs ok. Reizner főjegyzőt visszahelyezte állásába s a közig. bizottságot utasítja, hogy a megindított fegyelmi eljárást befejezze.

— Pável Mihály gör. kath. püspök beiktatása. N.-Váradról jun. 8-áról írják: A hónapok óta csendben állott gör. kath. püspöki palotának vasárnap óta ismét gazdája van: Pável Mihály ujjonnan kinevezett püspökben. Éppen ma két éve, hogy a hazafias szellemű, oly korán elhunyt Olteanu püspök gyűjtötte körébe városunk előkelőségeit a koronázási emlék fényes ünnepelésére. Utódja kettős ünnepet ült: beiktatásának és a koronázási emlék ünnepét. A beiktatás egyházi czeremoniája fényesen ment végbe. A vidék papsága nagy számmal gyűlt a székesegyházba, hol Korbány püspökhelynök rövid beszéd után átnyújtotta az egyházi kormányzatnak jelvényeit. — Az új püspök ezután hosszú, hazafias szellemű beszédet olvasott fel, melyben úgy a papságot, mint az egyház hiveit vallási, polgári és hazafiúi kötelességeik buzgó és hű teljesítésére buzdította. Felolvastattak ő felsége kinevezési okmányát, valamint a pápa megerősítő okiratait, azután fényes mise volt, melyen a megye, város és különféle testületek képviselői, valamint a r. k. káptalan képviselői: Bubicz Zs., Zaynay és Minterhaller kanonok urak jelentek meg. Délután 1 órakor fényes lakomát adott a püspök, melyen az ujjonnan kinevezett s még városunkban időző szamosujvári püspökök: Szabó Jánoson kívül a megye eseperesei, lelkészei, valamint a város honorációi nagy számmal vettek részt. Az áldomások elsejét Pável M. püspök ur mondta a pápáért román nyelven; másodizben ívott ő felségeikéért és a felséges családtagok egészségeért, — magyar nyelven, harmadizben áldotta az érseket: Vancsát, mindhárom áldomást élénken éljenzték; br. Dóry József főispán a püspökre emelte poharát. Szellemes tóaszíjában különösen a magyar és román testvér nemzet között fejlődő hazafias egyetértést hangsúlyozta. Pável püspököt a helybeli közvélemény előzékeny szívesseggel fogadta. Semmi kétségünk benne, hogy jeles állását nemcsak az egyház, — hanem a haza üdvére, az egyetértés szilárdítására, az alkotmányos élet felvirágoztatására fogja betölteni. Kívánjuk, hogy derék elődjének nyokaiban járjon, — olyan közéletet és becsültetést biztosítson magának, — mint azok biztosítottak maguknak.

— Egy uzsorás meggyilkolása. Nyitramegyei Zsámbokrétóról írják: F. hó 2-án egy gyilkosság híre ejtette rémületbe vidékünket. Kraut Ede helybeli lakos a legborzasztóbb uzsoraskodást űzte a szegény földnépe között. Számosokat tönkre juttatott! a többek közt Brezak György nadlányi földműves parasztbirtoka is az ő tulajdonára ment át ily uton. Brezak fia az arverezés idején Boszniában volt s haza térve, kénytelen volt mint napszámos keresni kenyerét. Folyó hó 3-án kiment Kraut Brezákhöz Nadlányra, s kérte, mutogassa meg neki a szántóföldeket. A mezőn az ifjú Brezak is hozzájuk csatlakozott s egy kis erdőn áthaladva egy pisztolyból rálőtt Krautra, kit nyakszirtén talált a golyó. Kraut a fiatal emberre rohant, hogy a pisztolyt kezéből kicsavarja s mig így dulakodtak, az öreg Brezak úgy fejbe vágta Krautot, hogy eszméletlenül földre rogyott. — A két Brezak erre futásnak eredt. Kraut később magához térve, kímászott az utra, hol egy paraszt kocsjára vette s haza vitte Zsámbokrétára, hol az uzsorás másnap meghalt. A tetteseket elfogták.

— A Magyarország és a Nagyvilág legújabb száma következő tartalommal jelent meg: Szöveg: Weninger Vincze. — A magányból. Költ. (Mészáros István.) — Dobrovski. Orosz elbeszélés. Irta Puskin. (Az orosz eredetiből fordította Timkó Iván.) Vége. — A bibornoki birtum fölterése. — A nagyravágyás. (Szebeszta.) — A kis zöldség. Elbeszélés. (Szépfaludy Ö. Ferencz.) — Lőverseny napja Sanghaiban. — A vér. („Strathmore.”) Regény. (Irta Ouida.) XXII. folyt. — Ablakodnál. Költ. (Rónai Kálmán.) — A kegyetlen halott. Rajz. (Petelei István.) — Álomban. (F. J.) — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Képrejtvény. — Szerk. üzenetek. Rajzok: Weninger Vincze. — A bibornoki birtum fölterése. — Álomban. — Lőverseny napja Sanghaiban. A lap ára negyedévre 2 forint 50 krajczár, félévre 5 forint. Az előfizetési pénzek az Athenaeum kiadó-hivatalába küldendők.

— A Vasárnapi Ujság legutóbbi száma következő tartalommal jelent meg. Szöveg: Weninger Vincze. D. Takács Lajostól. — A német császári pár arany-menyezője. — A ki örökké büdös. Igaz történet. (Folyt.) Közli Eötvös Károly. — Egy amerikai lap Szegedről. — A konduktor. Vasuti rajz. Posta Sándortól. — A világ legkisebb kisasszonya. — Egyveleg. — Jótékony ünnepélyek párisban a szegediki javára. — A bibornoki birt fölterése. — Mihály vajda, a vitész. Veress Sándortól. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? — Halálozások. — Sakkjáték. — Szerkesztői mondanivaló. — Heti nap-tár. Képek: Weninger Vincze. — Augusztus német császárné és Vilmos német császár ötven év előtt. — A szegedi árvízkarosultak javára rendezett bál a Hotel Continentalban Párisban. — A bibornoki birt fölterése a bécsi császári várak kápolnájában. — A legkisebb nő a világon, Zarate Lucia, a mexikói törpe leány. — Előfizetési árak: Félévre 4 forint, negyedévre 2 forint.

— A török meggyafipaszár hazájá. Széles Magyarországon csak igen kevesen tudják, ugymond az esztergomi lap, hogy honnét kerülnek világhírű kereskedésekre a szebbnél szebb, vastagabbnál vastagabb ugynevezett csibukszárak, vagyis ama szelelő fák, melyek a török pipák száraként szolgálnak? Nagy és háladatos iparüzlet ez, mely az egész világon ki tudta vinni az elismerés koszorúját. E meggya pedig itt Esztergomban terem és innen terjed szét a föld minden részébe. Feldolgozásának legelső alapítója és mivelője Oltóssy Pál esztergomi polgártárs, ki megérdemli, hogy nevét, mint egy honi jövedelmező iparág alapítóját, megörökítsük és ebbeli érdemeit hazai közönségünk tudomására hozzuk.

— Gyermekrablók. A siklósi kath. templom körül rég időtől fogva ólálkodott egy ősz koldus, ki egy rongyos kis fiúval kéregetett magának alamizsnát. A közeli bucsu alatt a vén koldus előtt egy tisztos külsejű nő állott meg, és sokáig, mohón vizsgálta az előtte imádkozó gyermeket. Azután hozzámént, megkérdezte nevét, s ekkor megbizonyosodva fölterésében, felkiáltott: „Ez az én bánatában meghalt szerencsétlen hugom gyermeke!” S valóban kiderült, hogy a vén koldus a kis fiut egy rabolta el a szülők karjaiból. A vén gonosztevő a siklósi börtönben ül. Ez történt május 31-én. Másnap a gyűdi szolgabíróság nagy rázzátt tartott a gyanus koldusokra, s a befogott 30 között van egy ősz, sánta kuruzsló, kinek vaskájában egy 11 éves szép, előkelően felöltözött leánygyermeket találtak. Kérdőre vonták a leánya kileté felől, és vallomásából kitűnt, hogy a gyermeket rabolta.

— Az angol főurak. Károlyi Pista gróf híres toasztja alkalmából egy bécsi lap az osztrák arisztokracziát kritizálja: „Oly naagszerű nyilvános tevékenységnek, mint a minőt az angol főnemesség kifejt, nálunk nincs semmi nyoma. (Nálunk sincs. Szerk.) Bármily angol lapot vegyen kezébe az ember — írja tovább a bécsi lap — az angol lordok tevékenységéről, közéletbeni szerepléséről mily sokat olvashat! Kezünkbe vesszük a Times egyik számát, a melyik éppen kezünkbe akad s mit találunk ott? Argyll herceg az indiai ügyek exminisztere s a darvinismusról szóló egy iratnak s számos nemzetgazdasági értekezésnek szerzője, Észak-Amerikába utazik. Carnarvon gróftól éppen most jelent meg Aeschylus „Agamemnon”-jának egy sikerült fordítása. De vonshire herceg egy női felső iskolának nagyobbításán fáradozik s e célból összehívott metingen elnököl. Ennek legidősebb fia, 300,000 font sterling évjáradék öröke, vezére az alsóház szabadelvű pártjának s éjről-éjre — sokszor egész hajnalig — a házban ül államügyekkel foglalkozva. A northumberlandi herceg miniszter létére időt talál munkásházak alapításával foglalkozni. Balcarres gróf astronomiával foglalkozik. Bath marquis a keletre utazik, hogy a bolgár kérdést a helyszínen tanulmányozhassa. Morley gróf egy szocialis kérdésben metingen elnököl stb. stb. Itt csak egynehány — nem is kü-

lönösen frappans — példát kaptunk ki. Az angol arisztokratia az angol nép közt él, s minden áramlat, mi mozgásba hozza a népet, elhat az arisztokratia köréig is.

— Egy amerikai Németországról a következőképen nyilatkozik egy amerikai lapban: Bejártam már eddig Münchent, Berlint, Drezdát, Lipsét, Weimart stb s csak kevés kecségettet találtam. Egy angol felsőbb leányiskola Drezdában ért eddig a legtöbbet. Megfigyeltem, hogy Németországban sokáig tartozkodó amerikaiak éppen nem lelkesednek a német tanintézetek iránt. Az osztálykülömbösg mindenütt szembe tűnik. Nemesi gőg és katonai dölly majdnem minden utca szegletén találkozik. Tudós pöffeszkedés s az önhittás a cultura legmagasb fokán áll, mindenütt ott van, a hol nem kell. A filléreskedés jellemzi minden kereskedelmi, mint más üzletüket. — Kicsinyeskedés uralkodik mindenütt. Az ipar beteg, a pénzügy szintén. A politikában a kazán tul van fesszítve s nehéz ember (Bismarck) ül a biztonági szelepen. A nyelv megtanulását sem tartom valami különös fontosságnak, kivén, kik tudományos szakmának szentelik magukat és speciálísták akarnak lenni. A szépirodalomban mindössze egy két nevet említhetünk; ezzel aztán vége. A német tudósok szellemi bányászok, a kik a többi emberiséget a szellemi tevékenységre szánt nyers anyagokkal látják el. Speciális bányájukon kívül azonban teljesen tudatlanok.

— Hogy ad a kínai császár audienciát? A Temps-nak chinai levelezője ezt a következő módon írja le: „A mennyei birodalom császára — ki még pályában van — igen alkalmas ok, hogy az ember az abszolút hatalomtól csömöri kapjon. A helyett, hogy reggelinkint bekében hagynák pályájában aludni, hajnalban karosszékekbe ültetik, ez az ő trónja, s — naturalia non sunt turpia — saját felséges személyében ad kihallgatást.

Közzgazdasági rovat.

Mezőgazdasági bajaink, s annak óvszerei.

A miről az előrelátó mezei gazdák évek óta aggodalmakat tápláltak — bekövetkezett.

Németország az ő vámpolitikájával teljesen kionosította piacairól a magyar gabonát, vagy legalább is annyira megnehezítette bevitelét, hogy tekintve a magas vámtevételeket s az orosz gabona olcsóságát, s kedvezményes szállítási díjtételeit, Németország piacain alig jut hely a magyar gabona számára.

Ez egyik nagy csapás Magyarországra. Ismeretes azon körülmény is, hogy Amerika gabonatermelése óriási előhaladást tett az utóbbi években, a mit a következő adatok teljesen megvilágítanak.

Ugyanis csak buza termés volt:

1840-ben	27.500,000 bushel (=35.2 liter
1850-ben	43.800,000 „
1860-ban	95.000,000 „
1870-ben	235.800,000 „
1877-ben	364.200,000 „

Ennek a termelvénynek feleslege jön aztán Európába.

Émerika nyugoti államai azonban azért nem versenyezhettek még eddig Európával, mert a vasut és hajózási költségek a gabonát úgy megdrágították, hogy a szállítónak az üzletnél semmi haszna sem maradt.

Mostanában azonban egy életrevaló gondolat szállotta meg őket.

A több mint két millióból álló Grange egyesületnek sikerült néhány millió dollárral a Missisippi folyam torkolatát hajózhatóvá tenni, s egyuttal tekintélyes számu gőzhajót előállítani, melyek Északamerika belsejéből, minden átrakodás nélkül, a Missisippi folyamon le, Európába szállítják a nyers terményeket.

Ez által természetesen a szállításnál rendkívüli megtakarítások érvén el, az amerikai gabona az európai piacokon olcsóbb lesz, mint a belföldi termelvény.

Ez a másik nagy csapás a magyar gabonára nézve.

Azt is tudjuk, hogy Kelet-Indiában, főleg a Ganges vidékén szinte nagy mérveket öltött a gabonatermelés, s pedig annyira, hogy ott most egy éve egy métermázsza gabona ára egy forint volt . . . S ha ez a vidék, a mint már nemcsak tervelik, hanem munkába is vették, — egyszer össze lesz kötve mellécsatornákkal a suez főcsatornával, akkor innét is olyan áldás jön Európába, a mitől természetesen, mint agrikultur nép, mi fogunk elszedülni legelőbb.

Ezt a körülményt is figyelembe kell tehát venni.

Ott van még ezen nevezetes tényezőkn kívül tőszomszédságunkban Oroszország gazdag gabonatermelése és rendkívüli kivitele. Oroszország gabona árviszonyai s kedvező szállítási díjtételei merőben eltérők lévén a mieinktől, nem csoda, ha már évekkal ezelőtt elhódította tőlünk Olaszországot is.

Pedig Oroszország ezelőtt igen jó fogyasztó piacra volt Magyarországnak.

Ezelőtt Oroszország évenként vásárolt Magyarországtól 17 millió lira értékű gabonát, mig most az oroszországi gabonának sem ára, sem szállítási díjtételeivel nem versenyezhetve, 3—4 millió lira az, a mit Olaszországtól gabona termelvényenként évenként nyerhetünk.

Ezek mind olyan csapások körülmények, a melyek iránt tisztában kell lenni, s mielőbb leszámolni a mezőgazdasággal foglalkozó nagy közönségnek.

De másrésztl is szükség van arra is, hogy midőn a bajt felismertük, óvszerekről is gondoskodjunk, mert halad az idő, s a hosszas töprengésben összecsaphatnak fejünk felett az események veszélyes hullámai.

Legelső kötelesség ily viszonyok között gazdaszatunk átalakítása.

Arad, 1879. Nyomtatja és kiadja Réthy Lipót és fia, (főtér 8. szám, a Minoriták zárdájával szemben).